

м. Одеса, вул. Коблевська, 25

Історія Одеського цирку

В кінці грудня 2019 року Одеському стаціонарному цирку виповнилося 140 років і 125 років відкриття сучасної будівлі цирку.

З перших днів заснування міста в Одесі стали виступати на площах скоморохи, які демонстрували свою оригінальну, справді народну майстерність. Іноді приїжджали сюди поодинокі фокусники, поводитирі ведмедів, канатохідці, жонглери

Епізодично з'являлися бродячі циркові трупи показуючи публіці свої номери на вулиці, площах, або в хитких, зведених на швидку руку балаганах.

Одну з перших, стаціонарну будівлю для цирку в Одесі, вважається було побудовано антрепренерами братами Годфруа в 1857 році. Жан-Батист Годфруа з'явився в Одесі відразу після Кримської війни 1853-1856 рр.

Він виявився досить завзятим ділком і розгорнув в Одесі велику циркову справу: побудував з купленого брезенту цирк-шапіто на півтори тисячі глядачів і надрукував афіші, де іменував себе «Шталмейстер Наполеона III».

У програмі тоді був лише один кінний номер - сестри наїзниці Годфруа, та ще клоун з нехитрими репризами.

У 1858 році ділками Ц. Пальміро і К. Панагіотіс був збудований дерев'яний балаган під брезентом з гучною назвою «Гипподром». Тут вже кінні номери чергувалися з іншими жанрами циркового мистецтва, а часом навіть виступали заїжджі гастролери.

Пожежа, що сталася в 1861 році, який знищила будову братів Годфруа, посприяла тому, що, як гриби після дощу почали з'являтися тимчасові циркові приміщення - цирк М.

Вітторіо (1862); А. Панкратова та І. Бондаренко(1865).

У 1868 році на Олександрівському проспекті вибудовують спеціальний будинок для гастролей Віденського цирку Ендерлінга, яке проіснувало до 1872 року.

З 3 липня по 10 серпня 1870 року в Одесі на ділянці Баржанского на Рішельєвській пройшли гастролі американського цирку Лігбада, в якому крім коней брало участь багато екзотичних тварин, навіть крокодил.

Через кілька років на Олександрівському проспекті, біля старого базару Франц Штармаер вибудовує будівлю для роботи цирку Вільгельма Сура. По закінченню гастролей будівля перебудовується в «Народний театр».

У 1876 році на Театральній площі пан В. Сур будує великий дерев'яний цирк на 4000 глядачів. Вільгельм Сур не був артистом, не виступав на манежі, але був відмінним адміністратором. Одеса в його особі придбала талановитого і підприємливого підприємця.

Крім цирку Вільгельм Сур утримував драматичний театр на Олександрівському проспекті, і театр на Канатній вулиці, де ставилися спектаклі - опери і оперети за участю відомих артистів з усього світу ».

У 1879 році був відкритий інший кам'яний цирк - Альберта Саломонського. Альберт Саломонський відомий цирковий артист, антрепренер, кінний акробат, приїхав до Одеси з Берліна. За його ініціативою і на його гроші, було зведено нову будівлю цирку.

Як писали місцеві газети: «Подібного цирку в Одесі не було з початку заснування міста». На відкритті, яке відбулося 2 грудня 1879 року публіки зібралося сила-силенна. Завітав сам губернатор з родиною.

Дуже багатьом хотілося подивитися на виступ великого - Альберта Саломонського. Про його циркове мистецтво ходили легенди.

З 1885 року, вперше в цирку стали робити дитячі вистави, а під Новий рік влаштовувалися Різдвяні свята. На новорічних виставах в цирку Саломонського на манежі встановлювали велику ялинку, біля якої кожна дитина отримувала подарунок.

Однак навесні 1889 р., по невідомим причинам, цирк був розібраний. Так Одеса залишилася без стаціонарного цирку...

Відкриття нового, так званого залізного цирку, або Цирк-вар'єте, відбулося 25 січня 1894 р в рік сторіччя Одеси, гастроліями широко розрекламованої циркової трупи братів Ферроні

З 1908 року на чолі Одеського цирку стояв жандармський полковник С. А. Малевич, який сам тримав антрепризу і запрошував на гастролі кращі циркові трупи. Влітку будівля цирку використовувалося під кінотеатр «Палас-Театр». У цирку проводились чемпіонати з боротьби за участю кращих борців Росії і зарубіжних країн. У 1912 році проходив чемпіонат Одеси з боротьби за участю найсильніших борців усього світу. У цирку успішно виступали і перемагали знамениті борці Іван Піддубний та Іван Заїкін, який був також і першим повітроплавцем в Росії.

Після подій 1917 року будівля Одеського цирку перейшла у власність міської ради. У 1925 році Одеський цирк отримав статус державного.

[Програма та квитки в Одеський державний цирк <<тут>>](#)

